

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीदेवराजगुरुवर्यानुगृहीतं
॥ अमृतफलावलिशतकम् ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ अमृतफलावलिशतकम् ॥

श्रीवेङ्कटेशचरणौ शिरसि करोमि स्मिताब्जसुहृदौ तौ ।
पृथुतरमपि भवजलधिं पिबतितरां यत्परागपरमाणुः ॥ 1 ॥

व्यत्यस्तचरणकमलां विनिहितभुजयुगळमित्रजानुयुगाम् ।
विलसितरथाङ्गशङ्खं व्यक्तिमुपासे विरुद्धजातिमतीम् ॥ 2 ॥

श्रित घटिकाचलशृङ्गं शीतलकरुणातरङ्गितापाङ्गम् ।
मनसि ममोल्लसदङ्गं वस्तु महः किमपि वाससा पिङ्गम् ॥ 3 ॥

कलितदनुतनयभङ्गं करकमलाभरणवारिजरथाङ्गम् ।
कृतघटिकाचलसङ्गं किमपि महो जयति केतनविहङ्गम् ॥ 4 ॥

सर्वरसगन्धभरितम् सङ्गतमेकमपि सकलशाखासु ।
अमृतफलमखिलपुंसामास्वाद्यं चित्रमस्ति घटिकाद्रौ ॥ 5 ॥

आरण्यकाप्तवाक्यैरवगम्यो ग्राम्यजनदृशामपदम् ।
स्फुरति घटिकाचलाग्रे पुरुषमृगः कोऽपि पुण्यकृदुपेयः ॥ 6 ॥

महति घटिकाद्रिविषये महता स्नेहेन निर्मलदशायाम् ।
देदीप्यते स्थिरोऽयं दिव्यैर्मुनिभिः प्रवर्तितो दीपः ॥ 7 ॥

मुष्णंस्तमो जनानां मूर्धनि घटिकाचलस्य सम्भूतः ।
आलोकतोऽखिलार्थानधिगमयति नित्यमच्युतो दीपः ॥ 8 ॥

रस्यं सकृदुपसेव्यं लभ्यमपथ्यसहमसहितममोघम् ।
त्वरितं हरति भवार्तिं शुद्धं घटिकाद्रिमौलिजं मूलम् ॥ 9 ॥

स्थिरशोकशल्यहरणं जगतां विच्छिन्नकुशलसन्धानम् ।
सञ्जीवनमपि घटिकाशैलजमूलं करोति सारूप्यम् ॥ 10 ॥

अतिबलभवाहिदष्टान् अभिलाषविषाग्निमुर्च्छनानष्टान् ।
घटिकाशिखरिनरेन्द्रो घटयत्यसुभिः कटाक्षमात्रेण ॥ 11 ॥

चोरं स्वतश्च्युतं मां स्वामी घटिगाद्रिपो विचिन्वानः ।
दृष्ट्वा कुतोऽप्युपायात् दृप्तमबध्नात् दयागुणेन दृढम् ॥ 12 ॥

विमलकविसेव्यमाना विलसति सन्निहितशङ्खचक्राब्जा ।
काऽपि घटिकाद्रिशिखरे करुणारसपूरनिर्भरा सरसी ॥ 13 ॥

निर्मुक्तभोगशुद्धान् नित्यमहीनान् वहन् निजासक्तान् ।
भाति घटिकाद्रिशिखरे भद्रश्रीः कोऽपि परिमळः शाखी ॥ 14 ॥

करुणामृतरसवर्षैर्घटिकाचलघटितकालमेघ निजैः ।
संसरणतरणितप्तं सञ्जीवय विनतसस्यजालमिदम् ॥ 15 ॥

विमलतरभक्तिपूरे व्यपगतपङ्के विकस्वराम्बुरुहे ।
मानससरसि मुनीनां रमते घटिकाद्रिराजहंस भवान् ॥ 16 ॥

स्तम्भो हि विघ्नकारी संदृष्टो जगति सर्वकार्येषु ।
दानवविदारणे ते तस्यैव हरे कथं नु साचिव्यम् ॥ 17 ॥

देवत्वमागमात् ते सिद्धं तिर्यक्त्वमपि नरत्वेन ।
सह दृष्टमद्य घटिकास्थावरसर्वात्मकस्य किमयुक्तम् ॥ 18 ॥

पञ्चास्य एव हि त्वं प्रथितो भगवन् कथं सहस्रास्यः ।
घटिकाद्रिपक्षपातिन् ख्यातोऽसि कथं च विश्वसाक्षीति ॥ 19 ॥

बहुदेशमल्पदेशादपि सिंहत्वादधःस्थितं पुंस्त्वम् ।
मूर्तो तवात्र नृहरे मुख्यः को वाऽवगम्यतेऽन्येन ॥ 20 ॥

पुंसूक्तपूर्वकैस्तैः पुरुषत्वं मुख्यमेव ते विदितम्।
कथमियममुख्यताऽस्मिन् घटते घटिकाद्रिमनुजमृगराज ॥ 21 ॥

विदधति न भाग्यलक्ष्मीविरहविलासात्तविकृतयो मनुजाः।
श्रवणामृतेषु घटिकाशैलवनप्रिय वचस्सु ते श्रद्धाम् ॥ 22 ॥

कार्यं हिरण्यहरणं घटिकाचललुब्ध कंसहरणं वा।
अहरस्त्वमाश्रितानां हन्त किमखिलान्यनर्थजातानि ॥ 23 ॥

दोषा ममान्तरहिताः स्वामिन् घटिकेन्द्र तावकाश्च गुणाः।
तदपि गुणैस्त्वदुपन्नैः स्थाने हीनाश्रिता जिता दोषाः ॥ 24 ॥

पादाम्बुजेन लसता प्रसृमरमधुना परार्ध्यगन्धेन।
श्रयतां शमयसि घटिकाशैलप विपरीतवासनाः सकलाः ॥ 25 ॥

प्रगुणा परं प्रसादं प्राप्ता निपुणेन पदविदा ग्रथिता।
सुतरां त्वयैव घटिकानायक शोभेत सूक्तिहारलता ॥ 26 ॥

सरससुमनोऽभिरामा साधु च संस्कारसंभृतोल्लासा।
समुपैति सूक्तिलतिका सङ्गादमृतफल तव हि साफल्यम् ॥ 27 ॥

सत्पक्षपातसुभगं सन्मानससरसिकम्बुजासक्तम्।
भुवनाश्रयं विशुद्धं बुध्ये घटिकावनौकसं हंसम् ॥ 28 ॥

सुमनोरसकृतसङ्गं स्वरणविशेषेण तोषितानङ्गम्।
कमलालयान्तरङ्गं कलये घटिकाद्रिकल्पतरुभृङ्गम् ॥ 29 ॥

दुर्गतिदुःखितचित्तान् दुष्करयोगान् विमुच्य सुखसेव्याम्।
प्राज्ञाः प्रयान्ति नित्यां निभृतिं घटिकाद्रिभूपमालम्ब्य ॥ 30 ॥

कलयन्ति नैव सन्तः कापुरुषद्वारि वारणाकदनम्।
घटिकाशिखरिमुकुन्दं कमपि निधिं सुलभमनवधिं लब्ध्वा ॥ 31 ॥

मकरमयकूर्मरूपं वरशङ्खं पद्ममपि महापद्मम्।
कुन्दमसितं मुकुन्दं को वा घटिकाद्रिनवनिधिं न भजेत् ॥ 32 ॥

काञ्चनमये स्फुरन्तं कञ्चन घटिकामहीभृतः कटके।
कृष्णमणिमर्घरहितं के वा न विदन्ति कृत्स्नतः श्लाघ्यम् ॥ 33 ॥

संसरणसरणिपान्थास्तापत्रयतरणिकिरणसन्तप्ताः।
आश्वसिता घटिकाद्रौ हरिचन्दनमेत्य शीतलच्छायम् ॥ 34 ॥

मुक्तं निज्जनबद्धं मूलं जगतां फलं च घटिकाद्रौ।
आकलयताद्भुतं महदाकण्ठं मनुजमानने सिंहम् ॥ 35 ॥

पश्यन्ति नयनहरिणाः स्पष्टं घटिकाद्रिलुब्धकं यावत्।
परिसरचरैस्तु तावत् पातकपतगैः पलायितं क्वापि ॥ 36 ॥

विमलमणिहेमकटकं विलसितवनमालमुल्लसन्मौलिम्।
घटिकाद्रिसुहृदमीडे काञ्चनपीतांशुकावृतं प्रांशुम् ॥ 37 ॥

सद्भिः परिगतममलैः संश्रितसर्वसहं हिरण्यकृतम्।
घटिकाद्रिपं सुमेरुं कलये सर्वोत्तरं सुरैः सेव्यम् ॥ 38 ॥

सरसमविप्लुतवेलं संभृतमणिराजसरसिजाशङ्खम्।
गम्भीरममितममलं गाहे घटिकाचलेश कलशाब्धिम् ॥ 39 ॥

विगततमोग्रहमचलं वृद्धिक्षयरहितमनुदयास्तमयम्।
विकसित मानसकमलं वीक्षे घटिकाद्रिविधुमहो विमलम् ॥ 40 ॥

निरवधिकनित्यमहसा निर्मलमुक्तानुबन्ध सुभगेन।
घटिकाद्रिमुकुटभाजा मणिना मम मनसि वारितं तिमिरम् ॥ 41 ॥

अविरलविसृमरसृणिना हरिमणिना सततमाहितौज्ज्वल्यः।
घनकनककल्पितोऽयं कटको घटिकामहीभृतो भाति ॥ 42 ॥

सुमनोभृतेन मधुना सुतरां मधुरेण शुद्धिगुणभाजा ।
मम घटिकाचलजनुषा मानसनामा समुत्सुको भृङ्गः ॥ 43 ॥

अणुतरमपि स्वमन्यानर्पयतः सततमाप्तुकामेन ।
घटिकाचलप्रणयिना विपुलं विहितं हिरण्यदानमहो ॥ 44 ॥

अननुगुणविषयवीक्षामनिदंप्रथमां सरस्वतीम् मुक्त्वा ।
घटिकाचलप्रणयिना घटयति दृष्टिं घनानुरागमयीम् ॥ 45 ॥

दृश्येन दैवयोगात् दीव्यन्महसाञ्जनाद्यतीतेन ।
साधयति सिद्धिमखिलां सङ्गो घटिकाद्रियोगिपुरुषेण ॥ 46 ॥

प्रबलैर्ममेन्द्रियाश्वैः परितुष्टो विषमविषयकान्तारे ।
पदवीं मनोरथग्र्यां प्राप्तो घटिकाद्रिपार्थसारथिना ॥ 47 ॥

अतिवेल विलसितोर्मैरवगाहवतामधोगमनहेतोः ।
प्राप्तोऽस्मि भवपयोधेः पारं घटिकानियामकेनाहम् ॥ 48 ॥

घटिका यदि गुणघटिता घटिकाचलचक्रिकल्पिता न स्युः ।
भवकूपतो जलानां भव्यः को वा समुद्धरणहेतुः ॥ 49 ॥

कलयन्ति ये स्वयात्रां घटिकाचलवैद्यकल्पितेन पथा ।
भवरोगतोऽचिरात्ते मुक्ताः स्नानं चरन्ति विरजायाम् ॥ 50 ॥

ददतो जगत्युदारान् स्वापेक्षितमर्थमर्थिनः प्राहुः ।
आददतः पुनरर्थानुक्ता घटिकाचलार्थिनोदाराः ॥ 51 ॥

दाता हि लोकिकोऽर्थान् स्वव्यतिरिक्तान् ददाति नात्मानम् ।
स्वोऽपि स्वसंश्रितेभ्यो दत्तो घटिकाद्रिनृहरिणा दात्रा ॥ 52 ॥

हिंसितदानवकरिणेहृदयगुहाविहितबहुविहाराय ।
विक्रमवते सपर्यां विदधे घटिकाद्रिवीरसिंहाय ॥ 53 ॥

श्रुतिपारगाय विद्यासूतिगृहाय स्वधर्मनिरताय ।
स्वस्वोचितं प्रदानं सुधियां घटिकाद्रिभूमिदेवाय ॥ 54 ॥

महनीयवृत्तवर्णा महितान्वयवत्यलङ्कृता कृतिना ।
सूक्तिसुतनुः प्रदेया शुद्धा घटिकाद्रिसुरवराय शुभा ॥ 55 ॥

गां यो ददाति सार्थां गलदमितप्रेमधारया सहिताम् ।
घटिकाचलप्रणयिने घटते किं तस्य काङ्क्षितं नालम् ॥ 56 ॥

कलुषादिघटकवाक्यैः क्षालितवैमुख्यकल्मषा धिषणा ।
पृथुगुणभृते मदीया स्पृहयति घटिकाचलप्रियाय भृशम् ॥ 57 ॥

अन्विच्छतान्यमथवा तूष्णीमाध्वं सुरर्षिपितृमुख्याः ।
तत्किङ्करोऽर्पितोऽहं तज्ज्ञैर्घटिकाद्रिभूभुजे सचिवैः ॥ 58 ॥

क्रुध्यन्त्यनर्थकं ये गोप्त्रे घटिकामहीभृतो हरये ।
मन्ये मन्दधियस्तान् मातङ्गानेव मदजुषः कलुषान् ॥ 59 ॥

दुष्टान् निगृह्य तरसा शिष्टानखिलांश्चिरेण पालयते ।
स्वस्ति सुहृदे गुणानां भूत्यै घटिकाद्रि भूभुजे भूयात् ॥ 60 ॥

मृदुलं भवाग्निपाकात् व्याप्तं गुणतो विशुद्धमहमन्नम् ।
भोज्यं समर्पये स्वं भोक्त्रे घटिकाचलस्य सुस्नेहम् ॥ 61 ॥

नित्यश्रिये गुणानां निधये निष्ठ्यूतनिखिलदोषाय ।
प्रज्ञार्पिता मयैषा भर्त्रे घटिकाचलस्य भाग्यवशात् ॥ 62 ॥

पात्रे समाश्रितानां शास्त्रे सत्पुरुषविद्विषां सततम् ।
दात्रे सकलफलानां नेत्रे जगतां नमो नृसिंहाय ॥ 63 ॥

सुमनःसमूहभव्यात् शुकमुखसेव्यात् सुशीतलच्छायात् ।
घटिकाद्रितटनिरूढात् कल्पकतः कस्य काङ्क्षितं न फलम् ॥ 64 ॥

अविरतहितप्रवृत्तेरापदि सहितादकृत्रिमस्नेहात् ।
मम घटिकाचलबन्धोर्मान्यादन्येन केन किं कार्यम् ॥ 65 ॥

घनकरुणामृतपूरैर्घटिकाचलकृष्णमेघतो जनितैः ।
पापाटवी प्रदग्धा भजते चित्रं भवाम्बुधिः शोषम् ॥ 66 ॥

गोभिः प्रकाशितार्थात् गोप्तुर्घटिकाभिधानवाद्द्र्युदितात् ।
जागर्ति सततनिद्रं सवितुर्जगतां मनः सरोजं मे ॥ 67 ॥

रुष्टेन येन रौद्रो रुग्णो धरणिं जगाम शरभोऽपि ।
घनदुरितदन्तिनोऽस्माद् घटिकाद्रिहरेः कथं न बिभ्यति मे ॥ 68 ॥

अव्याहत प्रचारादवमत मन्त्रौषधात् सहस्रास्यात् ।
पातकमूषकनिवहात् पायात् घटिकाद्रिभोगिनः को वा ॥ 69 ॥

कलितपुरुषार्थसार्थात् घटिकाघटितात् सनातनात् धर्मात् ।
किं वा प्रमाद्यतां स्यात् क्षेमं ह्यत्राप्यमुत्र वा पुंसाम् ॥ 70 ॥

घनसमयनिर्व्यपेक्षाद् घटिकाचल भूमिभर्तुरुद्धूता ।
क्षालयति कलुषमलिनं काचन करुणातरङ्गिणी भुवनम् ॥ 71 ॥

सन्निहितशङ्खपद्मात् सर्वसखात् सकलपुण्यजनसेव्यात् ।
घटिकाद्रिराजराजात् का वा न स्यात् समाश्रिता संपत् ॥ 72 ॥

वृजिन विषानलमूर्च्छाविमुषितचित्तान् भवोरगग्रस्तान् ।
कुर्वीत लब्धसत्तान् को वा घटिकाद्रिगारुडिकतोऽन्यः ॥ 73 ॥

नित्यान्निरस्तदोषात् नियतपदात् पुण्यकीर्तनश्रवणात् ।
विनतोचिताभिधानात् ब्रह्मण एवाधिगम्यते सकलम् ॥ 74 ॥

शुद्धिमुपजनयतोऽग्न्यां स्वालोकेनैव चक्षुषो जगताम् ।
घटिकाद्रिमित्रतोऽन्यं कलयेऽखिललोकबान्धवं नाहम् ॥ 75 ॥

अमृतप्रवाहसहजैरालोकैरमलशीतलैः स्रपिताः।
विविधान् भवदवदाहान् विजहति घटिकाद्रिविलसितस्य विधोः ॥ 76 ॥

धर्मोत्तरं द्विपाद्रेः शङ्के घटिकाद्रिमत्पद विवादः।
केनापकारिणाऽस्मिन् कृष्णमृगस्यास्य नियतसंवासः ॥ 77 ॥

अमृतार्पणं श्रितानामभिदुररसनत्वमार्जवं गमने।
कथमिव च गरुडसख्यं घटिकाचलकृष्णभोगिनो घटते ॥ 78 ॥

आगस्सु संश्रितानामनभिज्ञस्यात्मसाम्यदस्याहम्।
नियमेन सेवकः स्यां नित्यं घटिकाद्रिभूमिपालस्य ॥ 79 ॥

सत्त्वोत्तरस्य दानं सद्भ्यो घटिकाद्रिभूभृतो युक्तम्।
सुतरां पापरतानां युज्येत कथं सुरद्विषां दानम् ॥ 80 ॥

घटिकाद्रिकामसुरभेः काङ्क्षापदसकलफलदुहो जगताम्।
मातुर्गवां मयिस्यात् वत्सेबहुलं कथं न वात्सल्यम् ॥ 81 ॥

हन्त न जहत्यमोघामाशिषमायुःश्रियं प्रयुञ्जानाः।
घटिकाचलहरिचन्दनपार्श्वमहीनाः सुपावना हाराः ॥ 82 ॥

सदमृतफलस्य घटिकाशैलरसालस्य सविधगस्यापि।
शब्दादिनिम्बसेवां सन्त्यजति न हन्त हृदयकामो मे ॥ 83 ॥

अमलानुरागसलिलैरभिलाषमलान्यपोह्य सकलानि।
कुसुमैरहिंसनाद्यैः कुर्यां घटिकाद्रिदैवतस्यार्चाम् ॥ 84 ॥

धनदाद्यैरपि न परैः साध्यं सुमहद्भिरण्य दानं तत्।
सुकरेण कृतवतः स्यात् तुल्यो घटिकाद्रिभूभृतः को वा ॥ 85 ॥

जनयत्यवति च सकलान् ज्ञापयति च यो हिताहिते शास्त्रात्।
साम्ये तु तस्य को वा ज्ञानी घटिकाद्रि सर्वजनकस्य ॥ 86 ॥

दोषाकरे विरागं सूर्यालोके विकासमामोदम् ।
पद्माख्यामपि वहतो युक्तं घटिकाद्रिपस्य केसरिता ॥ 87 ॥

तन्वी मयाद्य लब्धा तपसा विपुलेन भक्तिकन्येयम् ।
भजतामव्यभिचारं भावं घटिकाद्रिभर्तरि प्रौढा ॥ 88 ॥

भास्वति सुरासुरगुरौ भोगिनिवन्दारुसौम्य मन्दारे ।
घटताममायघटिते घटिकाद्रिविधौ कथं ग्रहैः पीडा ॥ 89 ॥

समवर्तिनि भुवनेशे पुण्यजने पावके जगत्प्राणे ।
श्रीदे शिवेऽपि घटिकाशैलहरौ सति किमन्यदिक्पालैः ॥ 90 ॥

यस्योदयः परार्थो यस्यालोकेन यात्यघं विलयम् ।
काले च बोधयति यो घटिकामित्रोऽत्र को विरागी स्यात् ॥ 91 ॥

सरसे जाग्रति घटिकाशैलगते सरसिजालये मोहात् ।
विरसेषु चित्तनामा विषयक्षरकेषु विभ्रमति भृङ्गः ॥ 92 ॥

बिभ्रति सदैव लक्ष्मीं विभ्राम्यति मित्रमण्डले विदुषाम् ।
घटिकाद्रि सार्वभौमे घटते किं वा न संश्रिताभिमतम् ॥ 93 ॥

श्रितघटिकाचलशिखरे स्थिरकरुणापूरनिर्भरे शिशिरे ।
दीव्यन्ति विमलपक्षा दिव्ये कमलालये चिरं हंसाः ॥ 94 ॥

विहरति बहुगुणजाले वीरे घटिकाद्रि कृष्णवर्त्मनिभे ।
विजहति समस्ततापान् विजयन्ते मृत्युमपि विमोहमहो ॥ 95 ॥

कनकमयकटकशोभां कलयति घटिकामहीभृतो रुचिरे ।
दीप्तिमति कृष्णरत्ने दृष्टे त्रासलवमनुभवेत् को वा ॥ 96 ॥

सप्तर्षिसेव्यमाने सन्ततसुमनस्कृते सहस्राक्षे ।
रमतां मनो हरौ मे राजति घटिकाद्रि रत्नसानुतटे ॥ 97 ॥

पादस्पर्शनविभवात् पावितभुवने प्रबोधितात्मगुणे ।
भजति घटिकाद्रिमित्रे भगवति भावं मनःसरोजं मे ॥ 98 ॥

तुष्टेऽल्पतः सुशीले सुगुणगृहीते सुलक्षणे सुदृढे ।
आरोपितो मदीयो भद्रे घटिकाद्रि धूर्वहे भारः ॥ 99 ॥

अननुगुणामपि वाणीमागः सन्दोहमन्दमति कलिताम् ।
अङ्गीकरोतु भगवान् आश्रितदोषावलोकनाकल्यः ॥ 100 ॥

स्वामिन एव कृतिर्मे सूक्तिस्तोषाय तदपि तस्यैषा ।
स्वोक्तमनुवदति बाले सुतरां तातो हि तोषमुपयाति ॥ 101 ॥

भक्तोचितोपयुक्तां भक्त्यां सौम्यवर किङ्करोपहृताम् ।
अमृतफलावलिमनघां मृदुलामास्वाद्य मृत्युमतियन्ति ॥ 102 ॥

॥ इति अमृतफलावलिशतकं समाप्तम् ॥